

عملکرد دانشگاه صنعتی شریف در رتبه بندی‌های مرجع

مقدمه

دانشگاه صنعتی شریف به عنوان یکی از برترین دانشگاه‌های فنی و مهندسی کشور، جایگاه و اعتبار ویژه‌ای در سطح منطقه و بین المللی دارد. امروزه یکی از مهمترین معیارهای اعتبارسنجی بین المللی دانشگاه‌ها، رتبه های اعلام شده در نظام‌های رتبه‌بندی معتبر بین المللی است که با در نظر گرفتن شاخص های گوناگون کارکرد دانشگاه‌ها را ارزیابی، مقایسه و اعلام می‌کنند. با سابقه‌ترین نظام رتبه‌بندی مربوط به دانشگاه شانگهای بوده که با عنوان رتبه‌بندی آموزشی دانشگاه های جهان (ARWU) شناخته شده است. پس از آن به فاصله یک سال موسسه تایمز- کیو اس اولین رتبه‌بندی را اعلام نموده است. امروزه بیش از ۲۰ نظام رتبه بندی وجود دارند که شاخص ها و معیارهای مختلفی را برای ارزیابی عملکرد دانشگاه‌ها و موسسات آموزشی و پژوهشی بکار می گیرند. نظرات متفاوتی نیز در مورد مهم بودن و یا نبودن این رتبه بندی ها در جوامع دانشگاهی وجود دارد. به هر جهت، افزایش روزافزون مخاطبین این رتبه‌بندی‌ها، به خصوص دانشجویان و پژوهشگران نمایانگر اثرگذاری این نظام‌ها در سطح جهانی است. در این نوشتار عملکرد دانشگاه صنعتی شریف در ۳ رتبه‌بندی مرجع تایمز، کیو اس و شانگهای که بیشترین مخاطب و توجه را در سطح ملی و بین المللی به خود اختصاص داده اند، مورد بررسی قرار می‌گیرد.

رتبه بندی کیو اس (QS)

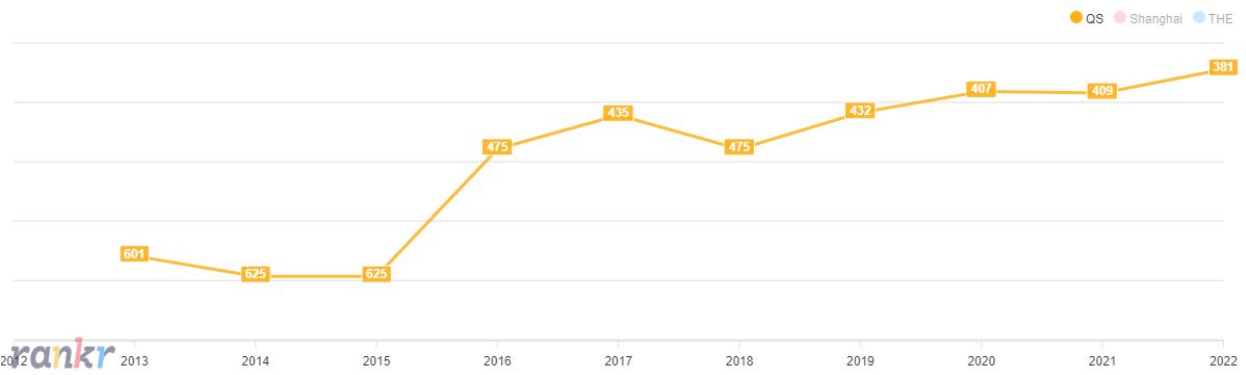
رتبه بندی کیو اس توسط مؤسسه "اکارلی سیموندز" در کشور انگلستان صورت می‌گیرد و از سال ۲۰۱۰ به صورت مستقل سالیانه دانشگاه‌های دنیا را مورد ارزیابی قرار داده است. روش شناسی رتبه‌بندی جهانی کیو اس بر اساس دامنه گسترده ای از فعالیت‌های دانشگاهی طراحی شده است. دانشگاه‌ها توسط ۶ شاخص و در ۴ حوزه آموزش، پژوهش، قابلیت جذب در بازار کار و بین المللی سازی ارزیابی می شوند. در رتبه بندی جهانی کیو اس، شهرت دانشگاه با وزن ۴۰٪، ارزیابی کارفرمایان با وزن ۱۰٪، نسبت اعضای هیئت علمی بین المللی با وزن ۵٪، نسبت دانشجویان بین المللی با وزن ۵٪، میزان استنادات به ازای هر عضو هیئت علمی با وزن ۲۰٪ و نسبت اعضای هیئت علمی به دانشجو با وزن ۲۰٪ امتیازدهی می‌شوند. این نظام رتبه‌بندی در ارزیابی خود در شاخص‌های مربوطه - بخصوص اثرگذاری پژوهش - اطلاعات پنج ساله موجود دانشگاه‌ها را در پایگاه استنادی اسکوپوس مورد بررسی قرار می دهد. در جدول (۱) جزئیات این شاخص‌ها ارائه شده است.

شاخص های رتبه بندی جهانی کیواس

وزن	شاخص های رتبه بندی جهانی کیواس	جزئیات استخراج
40%	بررسی شهرت علمی	بر اساس نظر سنجی علمی جهانی
10%	ارزیابی کارفرمایان	بر اساس نظرسنجی در مورد کارفرمایان تحصیلات تکمیلی
20%	نسبت اعضای هیئت علمی به دانشجو	اندازه گیری تعهد تدریس
20%	میزان استناد به اعضای هیئت علمی	اندازه گیری تاثیر پژوهش
5%	نسبت دانشجویان بین المللی	اندازه گیری تنوع جامعه دانشجویی
5%	نسبت اساتید بین المللی	اندازه گیری تنوع جامعه اساتید دانشگاهی

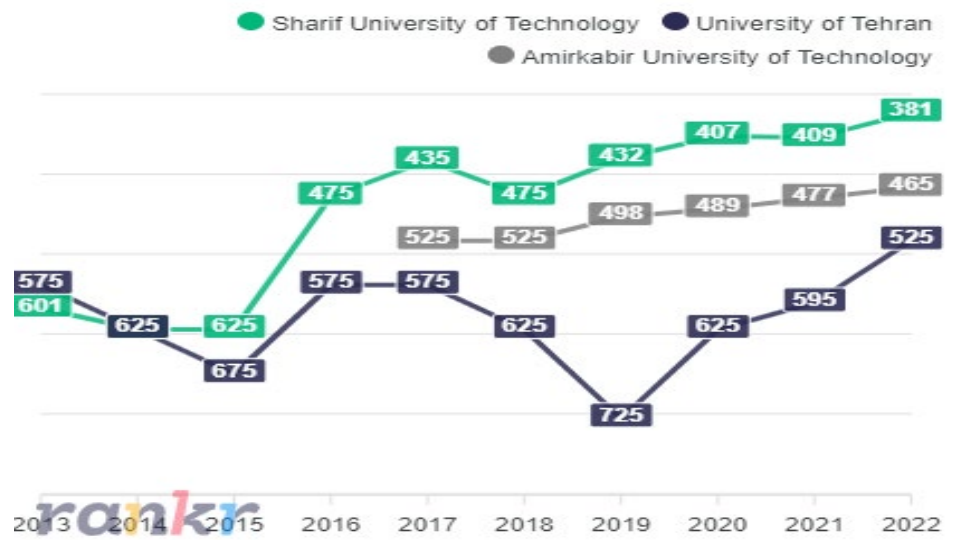
دانشگاه صنعتی شریف اولین بار در سال ۲۰۱۳ در فهرست رتبه بندی کیواس قرار گرفت. اصلی ترین ضعف دانشگاه که منجر به کسب رتبه ۶۰۱ شد مربوط به شاخص شهرت علمی بود. با افزایش فعالیت های بین المللی و همینطور بهبود کیفیت آموزش و پژوهش، دانشگاه صنعتی شریف موفق شد در طی ۳ سال با رشد ۱۵۰ پله ای در رده ۴۰۰ تا ۵۰۰ جهانی قرار گیرد. سیر ده سال اخیر رتبه دانشگاه نظام رتبه بندی کیواس در شکل (۱) مشاهده می شود. با ادامه این رویکرد موفق و همینطور توجه ویژه ای که به شاخص شهرت علمی در کنار شاخص های تاثیرگذار دیگر اختصاص داده شد، روند بهبود شاخص ها به طور مداوم ادامه یافت. در آخرین رتبه بندی اعلام شده نظام کیواس، دانشگاه صنعتی شریف موفق شد برای اولین بار رتبه ۳۸۱ ام جهان را کسب نماید. شایان ذکر است دانشگاه صنعتی شریف در ۵ سال گذشته جایگاه نخست را در میان دانشگاه های کشور به خود اختصاص داده است. شکل (۲) این موضوع را در مقایسه با دانشگاه صنعتی امیرکبیر و دانشگاه تهران نشان می دهد. همان گونه که مشخص است دانشگاه صنعتی شریف همواره جایگاه بهتری داشته و در سال های اخیر تفاوت رتبه ها بیشتر شده است. این دانشگاه با تمرکز ویژه بر پژوهش های اثرگذار و همچنین افزایش فعالیت های برندیگ در کنار حفظ ارتباط با همکاران بین المللی موفق شده است ضمن ارتقای جایگاه بین المللی خود، برتری نسبی خود با دو دانشگاه دیگر را حفظ نماید. مقایسه امتیازات این ۳ دانشگاه نقاط قوت و ضعف هر یک را مشخص می کند (شکل ۳). همان گونه که مشاهده می شود دانشگاه صنعتی شریف در شاخص های نسبت استاد به دانشجو و ارزیابی کارفرمایان امتیاز بهتری دارد.

Ranks: Sharif University of Technology



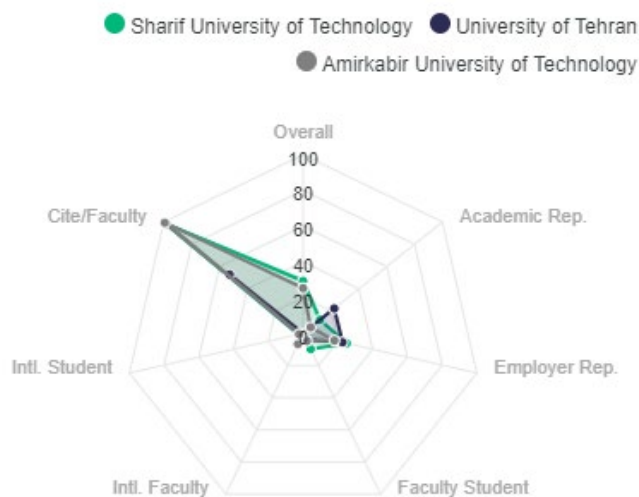
شکل ۱ - سیر تغییر رتبه دانشگاه صنعتی شریف در رتبه بندی کیواس

Rank compare: QS



شکل ۲ - سیر تغییر جایگاه ۲ دانشگاه تراز اول کشور در مظام رتبه بندی کیواس

Score compare: QS - 2022



rankr

شکل ۳- مقایسه امتیازات ۳ دانشگاه کشور در نظام رتبه بندی کیواس

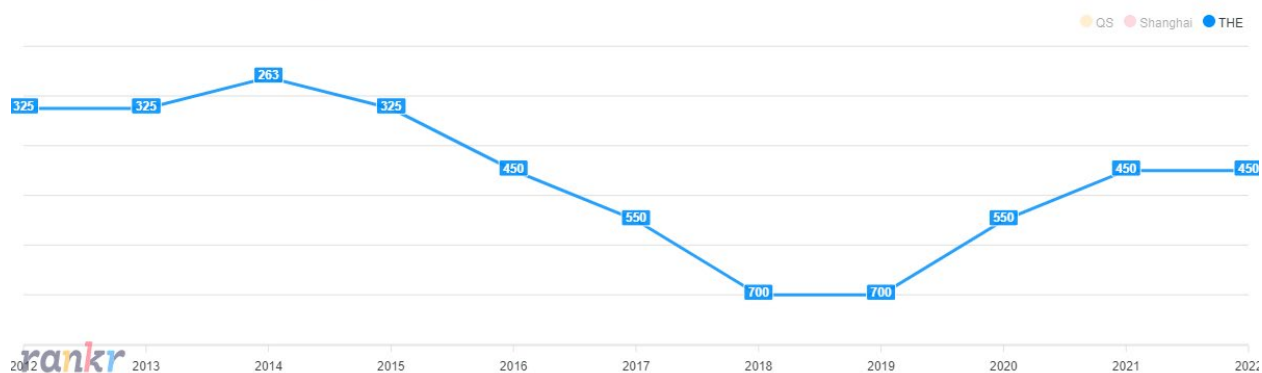
رتبه بندی موسسه تایمز (THE)

پایگاه رتبه بندی تایمز یکی از نظام های رتبه بندی معتبر بین المللی است که از سال ۲۰۰۴ مراکز آموزش عالی را در سرتاسر جهان مورد ارزیابی قرار داده است. این رتبه بندی از ۱۳ شاخص در قالب ۵ معیار استفاده می کند. جدول (۲) جزئیات شاخص ها را نشان می دهد. در این رتبه بندی به معیار آموزش وزن ۳۰ درصد، به معیار پژوهش وزن ۳۰ درصد، به معیار استنادات وزن ۳۰ درصد، به معیار وجهه بین المللی وزن ۷,۵ درصد و به معیار ارتباط با صنعت وزن ۲,۵ درصد اختصاص داده شده است.

معیارها کلی و شاخص های رتبه بندی بین المللی تایمز			
وزن شاخص	شاخص	معیار	وزن معیار
۱۵٪	بررسی شهرت: آموزش	آموزش	۳۰
۶٪	نسبت مدرک دکتری به تعداد اعضای هیأت علمی		
۴,۵٪	نسبت تعداد کل دانشجویان کارشناسی به اعضای هیأت علمی		
۲,۲۵٪	نسبت مدرک دکتری به کارشناسی ارائه شده توسط مؤسسه		
۲,۲۵٪	درآمد مؤسسه نسبت به تعداد اعضای هیأت علمی		
۱۸٪	بررسی شهرت: پژوهش	پژوهش	۳۰
۶٪	درآمد پژوهش		
۶٪	تعداد مقالات منتشر شده به ازای اعضای هیأت علمی		
۳۰٪	تأثیر- میانگین تعداد استنادها به ازای مقالات منتشر شده	استنادات	۳۰
۲,۵٪	درآمد پژوهشی حاصل از صنعت (به ازای اعضای هیأت علمی)	درآمد صنعتی	۲,۵
۲,۵٪	نسبت اعضای هیأت علمی بین المللی به بومی	وجهه بین المللی	۷,۵
۲,۵٪	نسبت دانشجویان بین المللی به بومی		
۲,۵٪	سهم مقالات منتشر شده مشترک با نویسندگان همکار بین المللی		

دانشگاه صنعتی شریف از سال ۲۰۱۲ در رتبه بندی تایمز رتبه کسب نموده است. در سال ۲۰۱۲، رتبه دانشگاه در میان دانشگاه های برتر ۳۲۵ بوده است. با افزایش تعداد دانشگاه های ارزیابی شده، رتبه دانشگاه صنعتی شریف پس از یک رشد جزئی در سال ۲۰۱۴ به مدت ۵ سال افت نمود به طوری که در رتبه بندی سال ۲۰۱۹ به جایگاه ۷۰۰ جهانی رسید. شایان ذکر است در محاسبه امتیازات پژوهشی، بازه ۵ ساله منتهی به سال قبل در نظر گرفته می شود. با بهبود عملکرد دانشگاه در حوزه پژوهش و چاپ مقالات با کیفیت و همینطور افزایش ارتباطات بین المللی از طریق فعالیت های برندینگ، به تدریج رتبه دانشگاه از سال ۲۰۱۹ بهبود یافت به طوری که هم اکنون دانشگاه صنعتی شریف در جایگاه ۴۵۰ام جهان قرار دارد (شکل ۴). کسب این مقام در شرایطی که تعداد دانشگاه های شرکت کننده در نظام تایمز همواره در حال افزایش است، نمایانگر بهبود عملکرد دانشگاه مطابق با معیارهای رتبه بندی تایمز است.

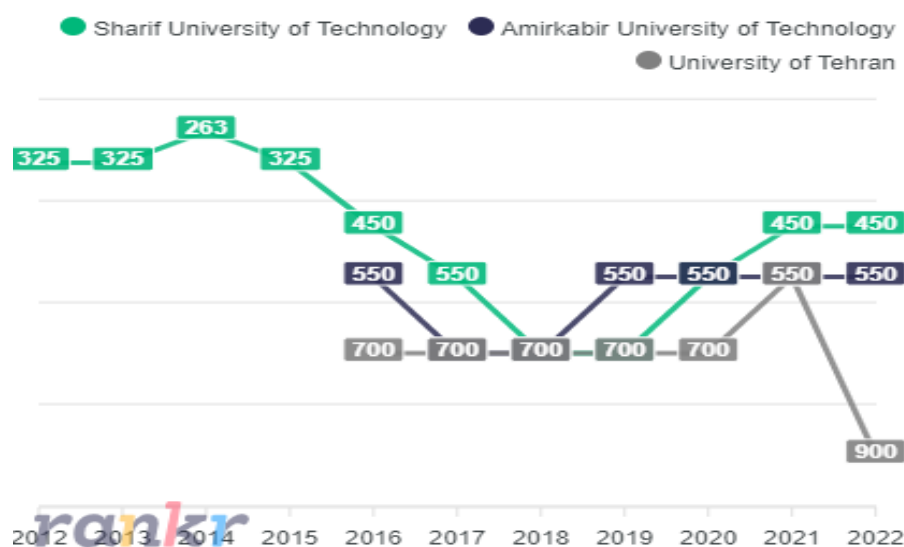
Ranks: Sharif University of Technology



شکل ۴ - سیر تغییر رتبه دانشگاه صنعتی شریف در رتبه بندی تایمز

جهت روشن شدن اهمیت این موضوع می توان عملکرد دانشگاه صنعتی شریف را با سایر دانشگاه های تراز اول کشور مقایسه نمود. همانطور که در شکل (۵) مشاهده می شود، روند بهبود عملکرد دانشگاه صنعتی شریف نسبت به دانشگاه های دیگر برتری نسبی دارد. شکل (۶) امتیازات کسب شده توسط دانشگاه های صنعتی شریف، تهران و امیرکبیر را نشان می دهد. دانشگاه صنعتی شریف در شاخص درآمد صنعتی با اختلاف زیاد از ۲ دانشگاه دیگر قرار دارد. همچنین در شاخص پژوهش دانشگاه صنعتی شریف برتری نسبی دارد. در شاخص آموزش دانشگاه تهران با توجه وسعت و تنوع دوره ها و همچنین تعداد زیاد کادر آموزشی عملکرد بهتری داشته است.

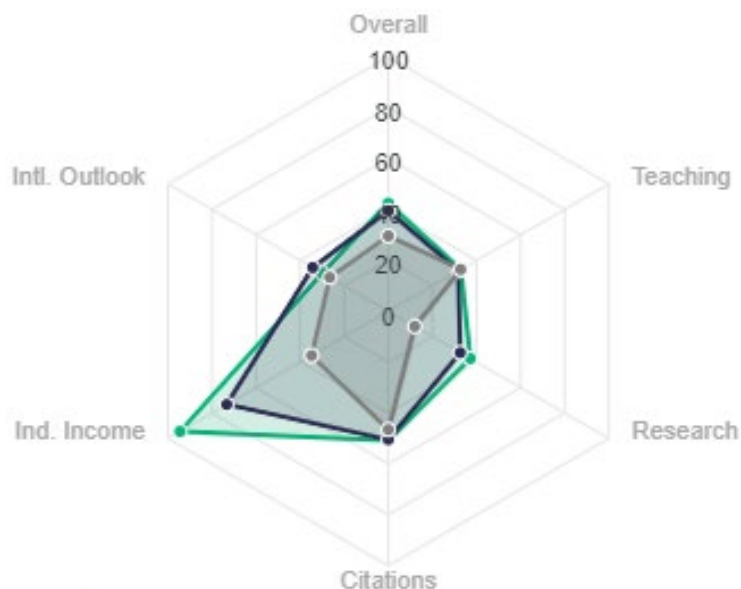
Rank compare: THE



شکل ۵ - سیر تغییر رتبه ۳ دانشگاه تراز اول کشور در رتبه بندی تایمز

Score compare: THE - 2022

● Sharif University of Technology ● Amirkabir University of Technology
● University of Tehran



rankr

شکل ۶ - مقایسه امتیازات دانشگاه تراز اول کشور در رتبه بندی تایمز

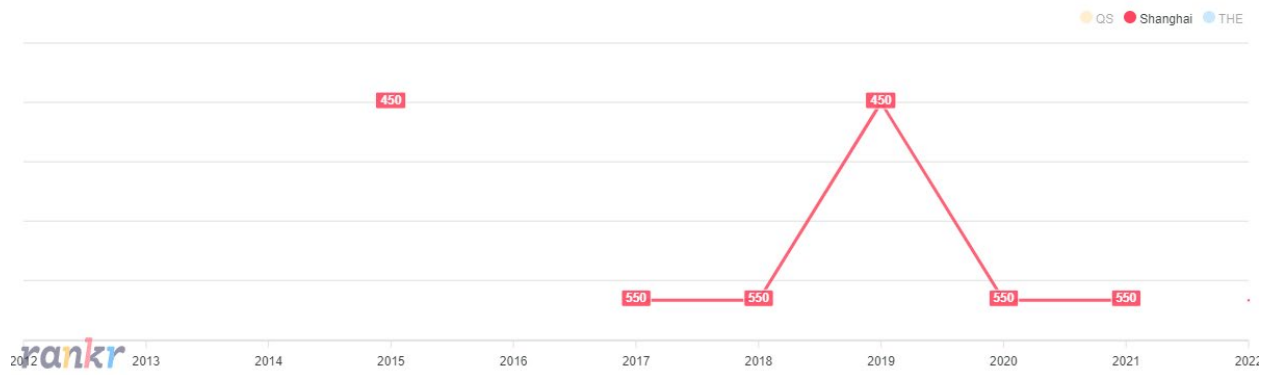
رتبه بندی شانگهای (ARWU)

شانگهای یکی از سه نظام معتبر رتبه بندی در سطح بین المللی است. کیفیت آموزش، کیفیت اعضای هیئت علمی، برون داد پژوهشی و عملکرد سرانه، چهار معیار به کار برده شده در نظام رتبه بندی شانگهای است که توسط شش شاخص مندرج در جدول (۳) ارزیابی می شود. نکته مهم این است که در این نظام رتبه بندی، معیارها و شاخص ها نسبت به تعداد دانشجویان، استادان و یا مقالات نرمال نمی شوند و تنها ۱۰ درصد امتیازات به صورت نسبی است. این موضوع موجب می شود نتایج این رتبه بندی به شدت به بزرگی دانشگاه وابسته باشد.

وزن	شاخص ها	معیار
۱۰٪	فارغ التحصیلان برنده جایزه نوبل و مدال فیلدز	کیفیت آموزش
۲۰٪	اعضای هیأت علمی برنده جایزه نوبل و مدال فیلدز	کیفیت اعضای هیأت علمی
۲۰٪	پژوهشگران پراستناد در ۲۱ حوزه موضوعی	
۲۰٪	مقالات منتشر شده در مجلات ساینس و نیچر	برونداد پژوهشی
۲۰٪	مقالات نمایه شده در نمایه استنادی علوم و نمایه استنادی علوم اجتماعی	
۱۰٪	سرانه عملکرد علمی هر دانشگاه	عملکرد سرانه

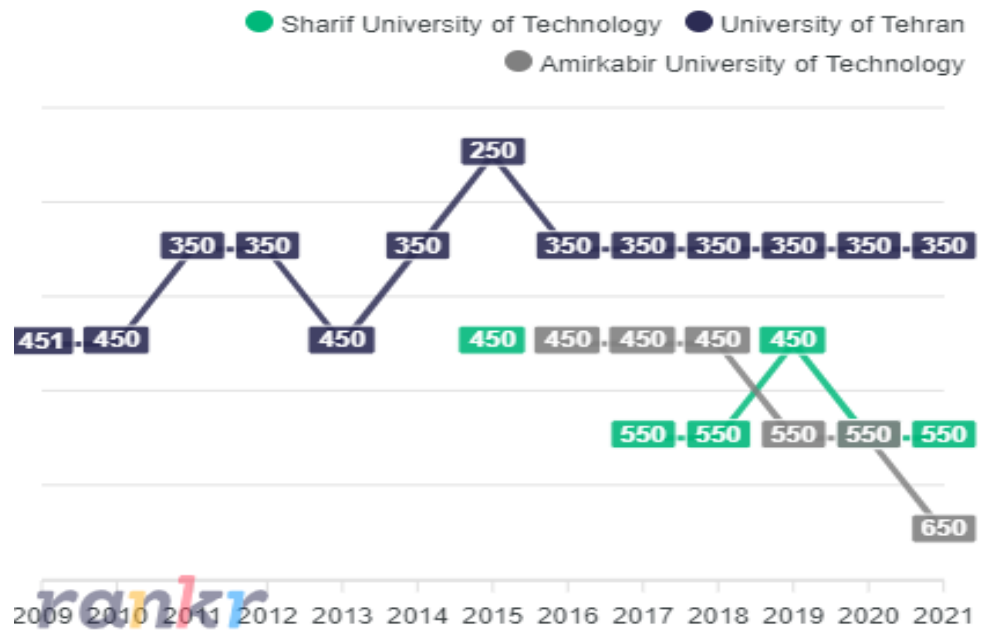
دانشگاه صنعتی شریف برای اولین بار در سال ۲۰۱۵ توسط رتبه بندی شانگهای مورد ارزیابی قرار گرفت و با کسب رتبه ۴۵۰ به عنوان یکی از ۳ دانشگاه برتر ایران در این رتبه بندی شناخته شد. از سال ۲۰۱۷ با تغییر رویه‌ای که در نظام شانگهای صورت گرفت و به جای ارزیابی ۵۰۰ دانشگاه، ۱۰۰۰ دانشگاه بررسی شد، شاهد تقلیل رتبه به ۵۵۰ جهانی بودیم. با ارتقای عملکردهای آموزشی و پژوهشی دانشگاه، در سال ۲۰۱۹ مجدداً با ارتقای ۱۰۰ پله‌ای به جایگاه ۴۵۰ جهانی بازگشت (شکل ۷). البته با گسترش کرونا و عدم انتشار مقالات در مجلات ساینس و نیچر، در رتبه‌بندی سال‌های بعد رتبه دانشگاه در تراز ۵۵۰ جهانی قرار گرفت. شایان ذکر است به دلیل عدم نرمال نمودن عملکردها و عدم تغییر قابل توجه تعداد استادان و دانشجویان دانشگاه، بهبود رتبه دانشگاه دور از انتظار است. برای وضوح مطلب، مقایسه‌ای با دانشگاه تهران به عنوان بزرگترین دانشگاه جامع کشور و دانشگاه صنعتی امیرکبیر با اندازه متناسب در شکل (۸) انجام شده است. با توجه به این که تعداد استادان و دانشجویان دانشگاه تهران ۴ تا ۵ برابر دانشگاه های صنعتی است جایگاه بهتر این دانشگاه قابل پیش بینی است. اما در مقایسه با دانشگاه صنعتی امیرکبیر دانشگاه صنعتی شریف با اختلاف ۱۰۰ رتبه، جایگاه بهتری دارد. مقایسه عملکرد این ۳ دانشگاه در شکل (۹) مشخص می‌کند که دانشگاه تهران با تعداد بیشتر کادر هیات علمی و دانشجویان در حوزه برونداد پژوهشی و تولید مقالات بهتر عمل کرده است. با این وجود، عملکرد دانشگاه صنعتی شریف در شاخص کیفیت آموزشی و به خصوص افتخارات فارغ التحصیلان شاخص است. دانشگاه صنعتی امیرکبیر نیز در حوزه پژوهشگران پراستناد امتیاز مناسبی دارد.

Ranks: Sharif University of Technology



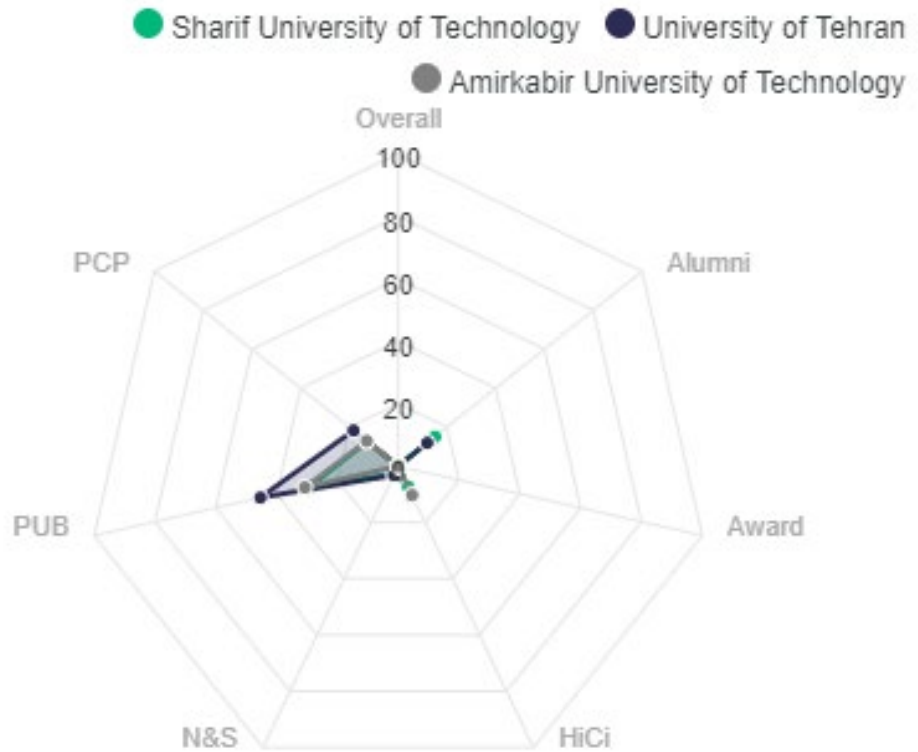
شکل ۷ - سیر تغییر رتبه دانشگاه صنعتی شریف در رتبه بندی شانگهای

Rank compare: Shanghai



شکل ۸ - سیر تغییر جایگاه ۳ دانشگاه کشور در رتبه بندی شانگهای

Score compare: Shanghai - 2021



rankr

شکل ۹ - مقایسه امتیازات ۳ دانشگاه کشور در رتبه بندی شانگهای

رتبه بندی های موضوعی

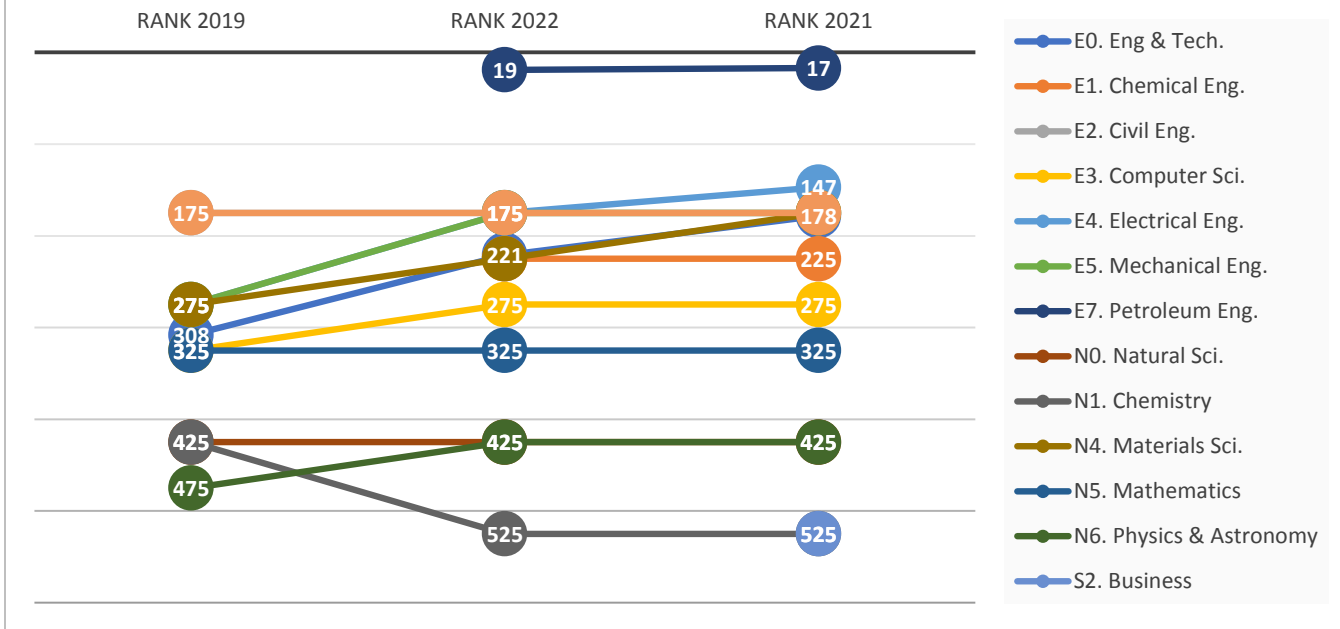
رتبه بندی های موضوعی در سال های اخیر بیش از پیش مورد توجه جوامع دانشگاهی بوده است. این رتبه بندی ها با قیاس عملکرد دانشگاه ها در رشته های مختلف در واقع نشانگر کیفیت آموزش و پژوهش دانشکده ها و دپارتمان های داخل دانشگاه ها هستند. نظام های رتبه بندی مرجع با شناسایی این نیاز در مخاطبین هر ساله رتبه بندی های موضوعی را در کنار رتبه بندی های جامع منتشر می کنند. در ادامه به بررسی عملکرد دانشگاه صنعتی شریف در رتبه بندی های موضوعی تایمز، کیو اس و شانگهای می پردازیم.

رتبه بندی موضوعی کیو اس (QS Subject)

رتبه بندی موضوعی کیو اس بر اساس چهار شاخص بررسی شهرت دانشگاه، ارزیابی کارفرمایان، تعداد استنادها به ازای هر مقاله و h -index صورت می پذیرد و این شاخص ها هر کدام با وزنی متناسب با هر حوزه موضوعی، جهت معرفی بهترین دانشگاه ها مشخص می شوند. بخشی از اطلاعات مورد نیاز رتبه بندی موضوعی کیو اس از طریق پایگاه استنادی اسکوپوس و بخش دیگر نیز از اطلاعات حاصل از نظرسنجی ها به دست می آید.

در جدیدترین رتبه بندی موضوعی کیو اس دانشگاه صنعتی شریف موفق شد علاوه بر کسب رتبه ۱۷۸ ام جهان در حوزه مهندسی و فناوری در ۱۲ رشته دیگر رتبه کسب نماید. همانطور که در شکل ۱۰ نمایش داده شده است دانشگاه صنعتی شریف در رشته مهندسی نفت با کسب رتبه ۱۷ جهان و با رشد دو پله ای نسبت به سال گذشته مقام اول را در میان دانشگاه های کشور کسب کرده است. در رشته مهندسی برق نیز دانشگاه صنعتی شریف در جدیدترین رتبه بندی رتبه ۱۴۷ جهان را بدست آورده است. کسب رتبه ۱۷۵ در رشته های مهندسی عمران، مهندسی مکانیک، مهندسی مواد و رشته صنایع (آمار و پژوهش در عملیات) از دیگر دستاوردهای این دانشگاه در رتبه بندی موضوعی کیو اس است. حضور دانشگاه صنعتی شریف در میان ۲۵۰ دانشگاه برتر در رشته مهندسی شیمی و ۳۰۰ دانشگاه برتر در رشته مهندسی و علوم کامپیوتر از دیگر موفقیت های دانشگاه شریف در رتبه بندی موضوعی کیو اس محسوب می گردد. شایان توجه است که دانشگاه صنعتی شریف با فاصله چشمگیر نسبت به دانشگاه های برتر ایران موفق شده است تقریباً در تمامی رشته های تحت نظارت رتبه بندی کیو اس مقام اول را در میان دانشگاه های کشور کسب نماید.

QS - Subject



شکل ۱۰ - روند تغییرات رتبه دانشگاه صنعتی شریف در رشته های مختلف رتبه بندی موضوعی کیو اس

رتبه بندی موضوعی تایمز (THE Subject)

یکی از رتبه‌بندی‌های مهمی که نظام رتبه‌بندی بین‌المللی تایمز به صورت سالانه انجام می‌دهد، ارزیابی و سنجش دانشگاه‌ها در حوزه‌های موضوعی مختلف است. این رتبه بندی دانشگاه‌های برتر جهان را در ۱۱ حوزه موضوعی کلی که برخی از آن‌ها دارای چندین موضوع فرعی هستند، معرفی می‌کند. حوزه‌های موضوعی رتبه‌بندی تایمز عبارتند از مهندسی و فناوری (شامل مهندسی عمومی، مهندسی عمران، مهندسی مکانیک و مهندسی هوا و فضا، مهندسی برق و الکترونیک و مهندسی شیمی)، علوم زیستی (شامل علوم بیولوژیکی، علوم ورزشی، علوم دامپزشکی، کشاورزی و جنگل‌داری)، علوم فیزیکی (شامل فیزیک و نجوم، شیمی، زمین‌شناسی، محیط زیست و علوم دریایی، آمار و ریاضی)، هنر و علوم انسانی (شامل زبان، ادبیات و زبان‌شناسی، تاریخ، فلسفه و الهیات، هنر، هنرهای نمایشی و طراحی، باستان‌شناسی و معماری)، پزشکی و دندانپزشکی، اقتصاد و تجارت (شامل اقتصاد سنجی، تجارت و مدیریت، حسابداری و امور مالی)، علوم اجتماعی (شامل جغرافی، جامعه‌شناسی، سیاست و مطالعات بین‌الملل، ارتباطات و رسانه)، علوم کامپیوتر، روانشناسی، آموزش و حقوق. رتبه بندی موضوعی تایمز بر اساس همان ۱۳ شاخص عملکردی رتبه بندی جهانی تایمز انجام می‌شود اما هر کدام از این شاخص‌ها متناسب با هر حوزه موضوعی مجدداً محاسبه می‌شود. لازم به توضیح است که رتبه‌های اعلام شده توسط این رتبه بندی، متأثر از وزن زیادی است که به ارجاعات به مقالات پژوهشی می‌دهد.

در سال‌های اخیر دانشگاه صنعتی شریف موفق شده است در چندین حوزه تخصصی رتبه اول کشور را کسب نماید. حضور در رده ۲۰۱-۲۵۰ جهان و کسب مقام اول کشور در حوزه کلی علوم مهندسی و رشته‌های مهندسی عمومی، مهندسی برق و الکترونیک، مهندسی مکانیک و هوافضا، مهندسی عمران و مهندسی شیمی در جدیدترین رتبه بندی موضوعی تایمز یک دستاورد مهم در سطح بین‌الملل محسوب می‌شود.

(جدول ۴). بر طبق جدیدترین جدول رتبه بندی موضوعی در حوزه مهندسی و فناوری، این دانشگاه با فاصله چشمگیر نسبت به دانشگاه برتر جامع و مهندسی در ایران قرار گرفته است.

جدول ۴ - دانشگاه برتر کشور در رشته های مهندسی رتبه بندی موضوعی تایمز (منبع: وب سایت تایمز)

ردیف	دانشگاه	رتبه در علوم مهندسی	رتبه در مهندسی عمومی	رتبه در مهندسی برق و الکترونیک	رتبه در مهندسی مکانیک و هوافضا	رتبه در مهندسی عمران	رتبه در مهندسی شیمی
۱	دانشگاه صنعتی شریف	۲۵۰-۲۰۱	۲۵۰-۲۰۱	۲۵۰-۲۰۱	۲۵۰-۲۰۱	۲۵۰-۲۰۱	۲۵۰-۲۰۱
۲	دانشگاه تبریز	۲۵۰-۲۰۱	۲۵۰-۲۰۱	۲۵۰-۲۰۱	۲۵۰-۲۰۱	۲۵۰-۲۰۱	۲۵۰-۲۰۱
۳	دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل	۳۰۰-۲۵۱	۳۰۰-۲۵۱	۳۰۰-۲۵۱	۳۰۰-۲۵۱	۳۰۰-۲۵۱	۳۰۰-۲۵۱
۴	دانشگاه کاشان	۳۰۰-۲۵۱	۳۰۰-۲۵۱	۳۰۰-۲۵۱	۳۰۰-۲۵۱	۳۰۰-۲۵۱	۳۰۰-۲۵۱
۵	دانشگاه مراغه	۴۰۰-۳۰۱	---	---	---	---	---
۶	دانشگاه صنعتی امیرکبیر	۴۰۰-۳۰۱	۴۰۰-۳۰۱	۴۰۰-۳۰۱	۴۰۰-۳۰۱	۴۰۰-۳۰۱	۴۰۰-۳۰۱
۷	دانشگاه علم و صنعت ایران	۴۰۰-۳۰۱	۴۰۰-۳۰۱	۴۰۰-۳۰۱	۴۰۰-۳۰۱	۴۰۰-۳۰۱	۴۰۰-۳۰۱
۸	دانشگاه آزاد واحد نجف آباد	۴۰۰-۳۰۱	۴۰۰-۳۰۱	۴۰۰-۳۰۱	۴۰۰-۳۰۱	۴۰۰-۳۰۱	۴۰۰-۳۰۱
۹	دانشگاه محقق اردبیلی	۴۰۰-۳۰۱	۴۰۰-۳۰۱	۴۰۰-۳۰۱	۴۰۰-۳۰۱	۴۰۰-۳۰۱	۴۰۰-۳۰۱
۱۰	دانشگاه تهران	۴۰۰-۳۰۱	۴۰۰-۳۰۱	۴۰۰-۳۰۱	۴۰۰-۳۰۱	۴۰۰-۳۰۱	۴۰۰-۳۰۱

در جدیدترین رتبه بندی موضوعی تایمز دانشگاه صنعتی شریف علاوه بر عملکرد مناسب در حوزه مهندسی موفق شده است در حوزه علوم و مهندسی کامپیوتر به طور مجزا رتبه اول کشور را کسب نماید و در رده ۲۵۰-۲۰۱ جهان قرار گیرد. این دستاورد در شرایطی بدست آمده که دانشگاه های برتر دیگر در کشور در فاصله نزدیک به ۱۰۰ رتبه با دانشگاه شریف موفق به قرار گیری در جدول رتبه بندی شده اند. در جدول ۵ رده بندی ۷ دانشگاه برتر کشور در این حوزه قابل مشاهده است.

جدول ۵ - دانشگاه برتر کشور در حوزه مهندسی و علوم کامپیوتر در رتبه بندی موضوعی تایمز (منبع: وب سایت تایمز)

ردیف	رتبه جهانی	نام دانشگاه
۱	۲۵۰-۲۰۱	دانشگاه صنعتی شریف
۲	۴۰۰-۳۰۱	دانشگاه صنعتی امیرکبیر
۳	۴۰۰-۳۰۱	دانشگاه تهران
۴	۵۰۰-۴۰۱	دانشگاه صنعتی اصفهان
۵	۶۰۰-۵۰۱	دانشگاه علم و صنعت ایران
۶	۶۰۰-۵۰۱	دانشگاه شیراز
۷	۶۰۰-۵۰۱	دانشگاه تبریز

رتبه‌بندی موضوعی شانگهای (GRAS)

رتبه بندی موضوعی شانگهای در سال ۲۰۲۱ در قالب ۵ حوزه کلی شامل حوزه مهندسی (۲۲ رشته)، حوزه علوم پایه (۸ رشته)، حوزه علوم زیستی (۴ رشته)، حوزه علوم پزشکی (۶ رشته) و حوزه علوم اجتماعی (۱۴ رشته) اعلام شد و نام بیش از ۱۸۰۰ دانشگاه از بین ۴۰۰۰ دانشگاه مورد بررسی از ۹۳ کشور جهان در فهرست نهایی این رتبه بندی قرار گرفتند. تنها دانشگاه‌هایی می‌توانند در این حوزه‌ها مورد ارزیابی قرار گیرند که از حداقل تعداد تولیدات علمی در بازه زمانی ۲۰۱۹-۲۰۱۵ در پایگاه WOS برخوردار بوده‌اند. این حد آستانه در رشته‌های مختلف متفاوت است. شانگهای در سال ۲۰۲۱ از ۵ شاخص به شرح جدول ۶ جهت ارزیابی و رتبه‌بندی دانشگاه‌های برتر دنیا بهره گرفته است. وزن هر کدام از این شاخص‌ها متناسب با هر رشته تغییر می‌کند.

جدول ۶ - شاخص های رتبه بندی موضوعی شانگهای

شاخص	توضیحات	وزن
PUB	تعداد تولیدات علمی در هر موضوع دانشگاهی	متغیر در هر رشته
TOP	تعداد تولیدات علمی در مجلات برتر در هر حوزه	متغیر در هر رشته
IC	درصد همکاری های بین المللی در تولید مقالات	متغیر در هر رشته
CNCI	میانگین تاثیر مقالات (استنادات نرمال شده)	متغیر در هر رشته
AWARD	تعداد برندگان جوایز مشهور بین المللی	متغیر در هر رشته

طبق جدیدترین رتبه بندی موضوعی شانگهای گزارش شده، دانشگاه صنعتی شریف موفق شده است در ۱۲ حوزه موضوعی رتبه‌بندی شود و جایگاه تقریباً مناسبی در میان دانشگاه های کشور کسب نماید. از نقاط قوت دانشگاه صنعتی شریف در این رتبه بندی می توان به حضور در رده ۱۰۱-۱۵۰ در رشته مهندسی متالورژی و رده ۱۵۱-۲۰۰ در رشته منابع آب اشاره نمود. همچنین در رشته مهندسی عمران دانشگاه صنعتی شریف به طور مشترک با دانشگاه تهران موفق به کسب رتبه ۱۰۱-۱۵۰ و رتبه دوم کشور شده است. در رشته مهندسی برق و الکترونیک دانشگاه صنعتی شریف با قرار گیری در تراز ۲۰۱-۳۰۰ موفق به کسب رتبه دوم در میان دانشگاه های کشور نیز شده است. در رشته مخابرات دانشگاه صنعتی شریف همراه با دانشگاه تهران تنها نمایندگان ایران بوده که در رده ۲۰۱-۳۰۰ جهان قرار گرفته اند. در رشته مهندسی مکانیک، مهندسی شیمی، مهندسی تجهیزات و مهندسی انرژی دانشگاه صنعتی شریف موفق به کسب رتبه در رده ۲۰۱-۳۰۰ جهان شده است.

بررسی رتبه‌ها در این نظام رتبه بندی و توجه به شاخص های اندازه محور آن، حاکی از حضور پررنگ‌تر دانشگاه های بزرگی همچون دانشگاه آزاد اسلامی و دانشگاه تهران است. نکته قابل توجه آنجاست که در شرایط کنونی و با وجود محدودیت های جدید، دانشگاه صنعتی شریف توانسته است در رتبه بندی موضوعی شانگهای علاوه بر کسب رتبه جهانی، جایگاه مناسبی نیز در میان دانشگاه‌های بزرگ ایران بدست آورد.

جمع بندی

در نظام‌های مختلف رتبه بندی شاخص‌های متنوعی برای اندازه گیری میزان اثرگذاری علمی و پژوهشی دانشگاه در نظر گرفته می‌شوند. این تنوع میان نظام های مختلف به دلیل تنوع سلیقه مخاطبین این رتبه‌بندی‌ها می باشد. جایگاه دانشگاه صنعتی شریف در ۳ نظام رتبه بندی مرجع تایمز، کیو اس و شانگهای در کشور شاخص است. نظام رتبه‌بندی شانگهای با توجه اندازه محور بودن

آن بیشتر برای دانشگاه های جامع مناسب است. از طرف دیگر، نظام رتبه بندی کیو اس و تایمز با رویکرد مناسب تری نسبت به ارزیابی عملکرد پژوهشی و آموزشی و همچنین ارتباط های صنعتی دانشگاه ها اقدام می کنند. بخصوص نظام کیو اس که علاوه بر برنامه ریزی آموزشی و پژوهشی، به برندسازی، شهرت علمی اهمیت می دهد، می تواند مرجع مناسبی باشد. بررسی مقایسه ای عملکرد دانشگاه با سایر دانشگاه های تراز اول کشور و سیر تحولات آن بخوبی نشان می دهد که در سالهای اخیر حداقل در نظام های کیو اس و تایمز بخصوص در حوزه های تخصصی بهبود جایگاه بین المللی داشته است. این ارتقای جایگاه مدیون عملکرد بهتر آموزشی و پژوهشی دانشگاه به همراه ارتقای وجهه بین المللی آن است. اگرچه در سال های اخیر انتقاداتی بر اهمیت نظام های رتبه بندی های دانشگاهی در کشور و حتی در جهان شنیده شده است، اما با توجه به افزایش روزافزون مخاطبین دانشگاهی و غیر دانشگاهی این رتبه بندی ها، دانشگاه ها توجه بیشتر و نگرش مثبت تری را نسبت به این نظام ها پیدا کرده اند. دانشگاه صنعتی شریف نیز با تغییر رویه و توجه به نکات مثبت نظام های رتبه بندی مرجع توانسته است از این بستر به منظور ارتقا وجه علمی خود در سطح ملی و بین المللی استفاده کند.